

ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

СИЛАБУС

навчальної дисципліни **Соціальна та екологічна безпека діяльності**
2021 – 2022 н.р.

1. Опис навчальної дисципліни

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність – 051 Економіка

Освітня програма – Менеджмент інноваційної діяльності

Загальний обсяг дисципліни – 3 кредити ЄКТС

Статус дисципліни – обов'язкова

Навчально-науковий інститут фізики, математики, економіки та інноваційних технологій

Кафедра – економіки та менеджменту

Курс – I; семестр – I; вид підсумкового контролю – залік.

Мова навчання – українська.

Види занять: лекції, практичні

Методи навчання: дослідницький метод, евристичний метод, інтерактивні методи, метод інформаційно-комунікативних технологій, кейс-метод, пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, аналітико-синтетичний метод, метод e-learning

Форми навчання: денна

Розподіл годин за видами робіт

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни: год / кредити ЄКТС	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамен
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Денна	I	I	90/3	30	16	-	14	-	60	-	+	-

2. Викладачі

Квасній Любов Григорівна E-mail: lg_k@ukr.net	Кандидат економічних наук, доцент
--	-----------------------------------

3. Характеристика навчальної дисципліни

1. Мета навчальної дисципліни – формування у студентів системних знань з соціальної та екологічної безпеки діяльності, теоретичних знань та практичних навичок щодо ефективного управління безпечною діяльністю в соціальній та екологічній сферах.

2. Результати навчання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Соціальна та екологічна безпека діяльності» студент повинен:

знати:

- теоретичні основи сучасних соціальних та екологічних систем;
- надзвичайні ситуації в соціальних та екологічних системах;
- ризики в соціальних та екологічних системах;
- загальні положення та основні принципи захисту населення і територій;
- прогнозування небезпечної ситуації та можливостей їх виникнення;
- аналіз загроз та можливостей зовнішнього та внутрішнього середовища;
- систему заходів запобігання та реагування на надзвичайні ситуації;
- систему захисту персоналу в організації (підприємстві);
- систему управління охороною праці;
- ергономіку робочого місця та робочого часу.

вміти:

- використовувати теоретичні знання з дисципліни у практичній діяльності;
- застосовувати методологію даної дисципліни при моделюванні безпеки соціальних систем;
- описувати моделі загроз та небезпеки;
- володіти здатністю формувати адекватні міри запобігання загрозам та небезпекам системи безпеки.

3. Компетентності .

Навчальна дисципліна формує:

Загальні компетентності:

- Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

- Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів;
- Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління;
- Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;
- Здатність управляти інноваційними процесами на підприємствах з дотриманням норм соціальної та екологічної безпеки.

Програмні результати навчання:

- Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність;
- Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті;
- Вміти використовувати сучасні системи контролю за процесами впровадження інноваційного продукту, з дотриманням національних та міжнародних стандартів якості, норм законодавства.

Пререквізити дисципліни. Вивчення даної дисципліни базується на знаннях з навчальних дисциплін таких як «Економічна теорія», «Соціальний менеджмент», «Стратегічне управління».

Постреквізити дисципліни. Набуті знання і вміння потрібні для успішного засвоєння змісту навчальних дисциплін: «Інноваційний розвиток підприємства».

4. Програма дисципліни.

Сучасні соціальні та екологічні системи.

Людське суспільство та середовище його існування. Соціум як стійка соціальна спільнота, що характеризується єдністю умов життєдіяльності населення. Умови існування людини в сучасному соціумі. Довкілля як сукупність умов проживання людини. Абіотичні умови проживання – абіотичне середовище біосфери. Біотичне середовище і біотичні умови для забезпечення життєдіяльності людини. Роль суспільства в забезпеченні потреб та інтересів людей. Загальний контекст управління в галузі охорони довкілля. Природа та соціальне буття людини. Сучасна специфіка взаємодії суспільства і природи. Соціальна система як складно організоване впорядковане ціле, що охоплює окремих індивідів і соціальні спільноти в процесі спільної діяльності. Соціоекосистема як саморегульована система з динамічною рівновагою. Закономірності розвитку і функціонування соціальних систем. Соціальний та екологічний аспекти науково-технічної революції. Соціально-екологічна політика держави.

Надзвичайні ситуації в соціальних та екологічних системах.

Надзвичайні ситуації, їх визначення та ознаки. Класифікація надзвичайних ситуацій. Чинники надзвичайних ситуацій. Порогове значення класифікаційної ознаки надзвичайної ситуації. Джерело надзвичайної ситуації. Рівні надзвичайних ситуацій. Загальні та класифікаційні ознаки надзвичайних ситуацій. Участь громадськості. Надзвичайні ситуації техногенного, природного, соціально-політичного та воєнного, економічного, соціального, інформаційного, змішаного та іншого характеру. Загальні причини виникнення, вид прояву, сфера, наслідки, терміни та масштаби прояву надзвичайних ситуацій. Механізми оцінки надзвичайних ситуацій.

Ідентифікація ризику у соціальних та екологічних системах.

Людина як об'єкт техногенного середовища. Діяльність людини як джерело небезпек. Сучасне техногенне та соціальне середовище як похідна діяльності людини. Безпека та безпека життя та діяльності в соціумі. Людина як суб'єкт системи управління безпекою життя та діяльності. Визначення та формалізація терміна «ризик». Загальна характеристика ризику. Природний екологічний ризик. Техногенний екологічний ризик. Чинники ризиків екологічної небезпеки. Соціальний, медичний та екологічний аспект ризику в соціумі. Моделювання і прогнозування небезпечних ситуацій. Антропогенний вплив на природне середовище. Протиріччя що визначають екологічний ризик в XXI столітті. Глобальні екологічні проблеми. Стійкий екологічно безпечний розвиток суспільства. Екологічне законодавство. Національна безпека України.

Управління ризиком в соціальних та екологічних системах.

Ймовірність виникнення негативного впливу чинників природного чи техногенного походження як фактор ризику. Небезпеки та усвідомлена можливість існування ризику. Оцінка ризику екологічної небезпеки за літогеохімічними, гідролгеологічними та інженерно-геодинамічними складовими. Моніторинг довкілля. Класифікація ризиків. Компоненти, що характеризують ризик. Окремі види ризиків: індивідуальний, колективний, прийнятний, мотивований (обґрунтований) та немотивований (необґрунтований) та характеристика управління ними. Коефіцієнт індивідуального ризику. Загальні розрахунки ризику. Визначення прийнятного ризику. Збитки та їх аналіз. Можливості управління ризиком. Загальна схема управління ризиками. Розвиток цивілізації та управління ризиком. Управління ризиком як група рішень, що направлені на зменшення, мінімізацію та оптимізацію ризику. Проблеми і завдання ризик-орієнтованого підходу. Аналіз

ризик – найважливіша складова управління безпекою. Екологічна безпека та нормування. Екологічні стандарти та інструменти.

Система цивільного захисту населення.

Захист населення та територій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій. Основні напрями, мета та завдання захисту населення і територій. Цивільна оборона – мета, завдання, особливості функціонування. Організація та контроль діяльності цивільної оборони. Основні заходи захисту населення і територій. Оповіщення та інформування. Спостереження і контроль. Укриття у захисних спорудах. Евакуаційні заходи. Евакуація населення: мета, способи, організація, матеріально-технічне забезпечення. Обов'язки громадян при підготовці до евакуації та під час її проведення. Індивідуальні засоби захисту. Інженерний, біологічний, медичний, радіаційний та хімічний захист. Режим функціонування систем захисту населення та територій. Фінансове та матеріальне забезпечення заходів захисту населення та територій. Дія населення в надзвичайних ситуаціях.

Прогнозування можливості виникнення небезпечних ситуацій.

Поняття та сутність безпеки. Класифікація небезпек. Цивільна оборона об'єкта: мета і завдання; організація; нормативно правове, фінансове і матеріальне забезпечення. Конституційні засади встановлення безпеки в Україні. Концепція захисту населення. Поняття про «стійкість об'єкта» в умовах надзвичайних ситуацій. Прогнозування небезпечної ситуації та можливостей їх виникнення. Планування системи заходів щодо запобігання виникнення надзвичайних ситуацій. Заходи щодо підвищення стійкості роботи промислових об'єктів у надзвичайній ситуації: ті, що проводяться постійно; за сигналами оповіщення; під час раптової надзвичайної ситуації.

Небезпеки зовнішнього та внутрішнього середовища організації (підприємства, установи).

Поняття середовища організації. Ресурси, умови та фактори організації. Аналіз стану макро- та мікросередовища організації. Зовнішнє оточення організації, середовище прямого і непрямого впливу. Чинники зовнішнього середовища: політичні, соціокультурні, науково-технічні та екологічні. Внутрішнє середовище. Внутрішні складові організації та їх взаємозв'язок. Фактори внутрішнього середовища. Класифікація неконтрольованих факторів. Загрози та можливості зовнішнього та внутрішнього середовища. Ризик у діяльності підприємства, організації, установи.

Система заходів запобігання та реагування на надзвичайні ситуації.

Підготовка об'єкта до цивільної оборони: планування, організація, навчання персоналу, контроль. Система інформування і оповіщення населення в надзвичайних ситуаціях. Організація і проведення рятувальних і інших невідкладних робіт (РіШР) в осередках масового ураження. Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій, її основні етапи з рятувальні та відновлювальні роботи. Призначення та сутність рятувальних та невідкладних робіт. Загальна структура рятувальних та невідкладних робіт. Планування та проведення робіт з остаточної ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. Остаточна ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій. Сили та кошти, що залучаються до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. Основи безпеки під час робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. Обов'язки громадян при підготовці до евакуації. Евакуація персоналу при надзвичайних ситуаціях на виробництві.

Система захисту персоналу в організації (підприємстві)

Праця та її фізіолого-психологічні особливості. Значення адаптації в трудовому процесі. Небезпечні психофізіологічні та шкідливі виробничі чинники. Психологічні аспекти підвищення рівня безпеки праці. Гігієна праці та виробнича санітарія. Фактори санітарно-гігієнічних умов праці. Повітря робочої зони. Шкідливі речовини в повітрі робочої зони, їх визначення та нормування. Освітлення виробничих процесів. Види освітлення. Значення світла для працездатності та здоров'я людини. Гігієнічне нормування та захист від шуму, вібрації, ультразвуку та інфразвуку. Норми радіаційної безпеки. Дія електромагнітного випромінювання на організм людини та його нормування. Випромінювання оптичного діапазону. Норми щодо санітарно-побутових приміщень залежно від групи виробничих процесів. Охорона праці користувачів персонального комп'ютера. Безпека процесів праці. Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання та процесів. Електробезпека. Пожежна безпека. Показники пожежовибухонебезпеки речовин та матеріалів. Система попередження пожеж. Система пожежного захисту. Впровадження, функціонування та вдосконалення системи управління охороною праці для організації ефективної та безпечної праці.

Система управління охороною праці

Основні етапи розвитку системи охорони праці. Охорона праці як система соціально-економічних, технічних, гігієнічних та організаційних заходів. Стан охорони праці в Україні. Основи державної політики в галузі охорони праці. Система управління охороною праці в умовах євро інтеграційних процесів. Вимоги міжнародних стандартів до управління охороною праці. Сучасні підходи до управління охороною праці. Державне управління охороною праці: структура, комплексний підхід, організація та функціонування на регіональному рівні. Система управління охороною праці й ризиком на підприємстві. Служба охорони праці. Загальні функції управління охороною праці. Прогнозування і планування роботи з охорони праці. Навчання працівників з охорони праці. Інструктаж. Стажування. Допуск працівників до роботи. Забезпечення ефективності навчання з питань охорони праці. Оцінка стану охорони праці та пільги і компенсації за несприятливі умови праці. Соціальні та економічні питання охорони праці.

Ергономіка робочого місця та робочого часу.

Ергономічні основи безпеки праці. Ергономіка як важливий чинник покращення умов праці. Робоче місце. Класифікація типів робочих місць за різними ознаками. Сучасна модель робочого місця. Вимоги до організації

робочих місць: інформаційні, економічні, технічні, організаційні, гігієнічні, естетичні та ергономічні. Вимоги та оцінка ергономічності робочих місць, виробничого середовища, обладнання та інформаційного забезпечення діяльності. Ергономічні вимоги до діяльності менеджера. Естетичні основи безпеки праці. Параметри естетичного клімату. Роль кольору у виробничому середовищі. Призначення та сфера застосування сигнальних кольорів. Знаки безпеки праці: вказівні, заборонні, попереджувальні та приписувальні. Принципи їх побудови та роль у виробничій діяльності людини. Принципи ергономіки робочого часу. Режим праці та відпочинку як основний засіб підтримання оптимальної працездатності працівника. Режим праці та відпочинку протягом робочої зміни, тижня, року. Визначення часу на відпочинок на основі фізіологічних характеристик. Ефективність і структура відпочинку. Основні напрями наукової організації праці в апараті управління. Робоче місце та робочий час менеджера і їх раціональна організація.

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Сучасні соціальні та екологічні системи. Надзвичайні ситуації в соціальних та екологічних системах
Ідентифікація ризику у соціальних та екологічних системах. Управління ризиком в соціальних та екологічних системах

Система цивільного захисту населення. Прогнозування можливості виникнення небезпечних ситуацій.
Небезпеки зовнішнього та внутрішнього середовища організації (підприємства, установи). Система заходів запобігання та реагування на надзвичайні ситуації.

Система захисту персоналу в організації (підприємстві). Система управління охороною праці.

Ергономіка робочого місця та робочого часу.

ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Індивідуальні завдання оформляються у вигляді реферату. Індивідуальні завдання (ІЗ) мають на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Обсяг – 8-12 аркушів А4. Структура індивідуального завдання: вступ, основні розділи, висновок, список використаних джерел (не менше 5-7 позицій).

Студент має право запропонувати свою тему індивідуального завдання або написати реферат на один із запропонованих варіантів, кожен з яких складається із трьох завдань: перші два - практичні і третє - теоретичне.

Варіант 1.

1. Управлінські заходи щодо зменшення шкідливого впливу чинників виробничого середовища на людину.
2. Стратегічне та оперативне планування охорони довкілля.
3. Застосовуючи методи ідентифікації, визначити джерела потенційних небезпек зовнішнього і внутрішнього середовища організації (підприємства, установи), що можуть створювати загрозу виникнення надзвичайних ситуацій.

Варіант 2.

1. Основні фактори ризику при виробничій діяльності.
2. Міжнародна співпраця з екологічних питань загальнодержавного значення.
3. На підставі відомостей щодо джерел потенційних небезпек зовнішнього і внутрішнього середовища організації (підприємства, установи) за допомогою типових інструкцій запланувати заходи запобігання та реагування на надзвичайні ситуації.

Варіант 3.

1. Управління земельними ресурсами та їх охорона.
2. Фізіологічна та психологічна надійність людини
3. На підставі результатів аналізу змісту робіт, з врахування опису продуктів діяльності та технологій їх створення, визначити облаштування робочих місць, що сприятиме ефективній та безпечній праці персоналу організації (підприємства, установи).

Варіант 4.

1. Управління охороною довкілля на транспорті.
2. Ризик – орієнтований підхід до безпеки життя та діяльності людини.
3. На підставі технологічної документації, використовуючи чинну нормативно-правову базу з питань охорони праці організовувати дотримання вимог безпеки праці персоналом організації (підприємства, установи).

Варіант 5.

1. Стан здоров'я населення України та найнебезпечніші захворювання.
2. Мобілізація фінансових ресурсів для охорони навколишнього природного середовища.
3. Враховуючи технологічну документацію, використовуючи чинну нормативно-правову базу з питань охорони праці, розробити заходи контролю дотримання безпеки праці персоналом організації (підприємства, установи).

Варіант 6.

1. Управління охороною довкілля в промисловості.
2. Особливості функціонування організму людини в стресових ситуаціях.
3. В умовах надзвичайної ситуації, орієнтуючись на сигнал про виникнення небезпеки, за планом заходів запобігання та реагування на 20 надзвичайні ситуації розробити план евакуаційних заходів персоналу організації (підприємства, установи) з небезпечної зони.

Варіант 7.

1. Управління охороною довкілля в енергетиці.
2. Система цивільної оборони, її основні завдання і організація діяльності.

3. На основі аналізу результатів власних спостережень за наслідками нещасного випадку або аварії, використовуючи чинну нормативно-правову базу з питань охорони праці, визначати факт випадку чи аварії.

Варіант 8.

1. Надзвичайні ситуації та їх вплив на життя та діяльність людини.
2. Вплив чинників виробничого середовища на людину
3. В умовах розслідування нещасного випадку, користуючись чинними положеннями скласти акт про нещасний випадок на виробництві.

Варіант 9.

1. Законодавче забезпечення системи безпеки життя та діяльності людини.
2. Техногенне середовище – середовище життя і діяльності людини
3. В умовах виробничої діяльності, з метою збереження та зміцнення здоров'я, профілактики захворювань та забезпечення фахової дієздатності персоналу організації (підприємства, установи), використовуючи типові управлінські технології розробити план організації та проведення фізичних вправ.

Варіант 10.

1. Безпека життя та діяльності як науковий напрям.
2. Негативні виробничі фактори.
3. В умовах виробничої діяльності, з метою профілактики захворювань та забезпечення фахової дієздатності персоналу організації (підприємства, установи), використовуючи типові управлінські технології розробити план заходів з проведення психофізичного тренінгу.

5. Місце проведення занять (локація), технічне й програмне забезпечення (обладнання).

Лекційні і практичні заняття проводяться в аудиторії теоретичного навчання або дистанційно.

Технічне забезпечення та програмне забезпечення навчальної дисципліни: ноутбук або ПК, Power Point, Word,

6. Система оцінювання.

Оцінювання навчальних досягнень студента

Поточне опитування на практичних заняттях	Самостійні роботи	Індивідуальне завдання	Підсумкова контрольна робота	Сума
30	20 (2*10б.)	25	25	100

Поточна успішність (max = 100) складається з балів, отриманих на *практичних заняттях* (30 балів), за захист індивідуального завдання (25 балів), написання 2-ох самостійних робіт (20 балів) та підсумкової контрольної роботи (30 балів).

Оцінювання здійснюється за накопичувальною бальною системою. Тобто студент може отримати максимально 30 балів, відповідаючи усно і отримавши максимально 5 балів за кожне практичне заняття. Поточне опитування на практичних заняттях оцінюються в 0; 1; 2; 3; 4; 5 балів. Пропущене практичне заняття студент повинен відпрацювати у вигляді вибіркового усного опитування з теми.

Критерії оцінювання індивідуального завдання: ступінь виконання завдання, поставленого керівником перед студентом – 10 балів, рівень самостійності написання роботи – 5 балів, якість мовного оформлення та якість бібліографічного опису, наявність посилань на список літератури у тексті роботи – 5 балів; усний захист індивідуального завдання з презентацією – 5 балів.

Дисципліна вивчається один семестр і формою підсумкового контролю є залік. Залік за талоном №2 і перед комісією проводиться в письмовій формі з оцінюванням за стобальною шкалою. Студенти, які навчаються за індивідуальним навчальним планом проходять усі види підсумкової атестації у терміни визначені індивідуальним планом. Оцінка виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

7. Політика дисципліни.

Студент повинен дотримуватися принципів академічної доброчесності, зокрема недопущення академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування під час поточного та підсумкового контролю.

Студент зобов'язаний виконувати правила внутрішнього розпорядку університету, відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом, дотримуватися норм етики поведінки. Для забезпечення необхідної якості знань студент повинен регулярно готуватись до занять, працювати з навчальною літературою, з Інтернет - ресурсами. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються за узгодженням з викладачем розкладом.

8. Рекомендована література та інформаційні ресурси.

Основна:

1. Квасній Л.Г., Щербан О. Я. Соціальна та екологічна безпека діяльності : навч. посібник. для підготовки студентів економічних спеціальностей галузі знань: 073 Менеджмент. Трускавець, ПП «Плеяда», 2021. 98 с.
2. Азаренкова Г. М. Аналіз моделювання і управління ризиком (в схемах та прикладах) : навч. посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2011. 240 с.
- 3.Бедрій Я. І. , Нечай В.Я. Безпека життєдіяльності : навч. посібник. Львів : Магнолія, 2009.

4. Запорожець О. І., Халмурадов Б. Д., Применко В. І. Безпека життєдіяльності: підручник. 2-ге вид. К. : ЦУЛ, 2017. 448 с.
5. Бойчук Ю. Д., Солошенко О. В., Бугай Е.М. Екологія і охорона навколишнього середовища : навч. посібник. Суми : ВТД "Університетська книга", 2007. 316 с.
6. Морозюк С. С.; Лагутенко О. Т.; С Ю. А.; Лавріненко В. М. Соціальна і екологічна безпека діяльності та управління нею : Курс лекцій. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua> > handl
7. Соціальна та екологічна безпека проектної діяльності : конспект лекцій / укладачі: О. О. Павленко, Ю. А. Опанасюк, С. М. Рибальченко. Суми : Сумський державний університет, 2019. 75 с.
8. Теліженко О. М. Дематеріалізаційні процеси у сфері поводження з відходами електричного та електронного обладнання в контексті підвищення циклічності економіки Євросоюзу [Електронний ресурс] / О. М. Теліженко // Мотиваційні механізми дематеріалізаційних та енергоефективних змін національної економіки : монографія. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2016. – С. 290–298. – Режим доступу : <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/-123456789/65888>.

Додаткова література:

1. Квасній Л.Г., Паславська В.В. Міжнародна співпраця у сфері екологізації туристичних послуг. *Економіка та держава*. № 4, 2015. с. 40 - 43
2. Квасній Л.Г., Поясник О.С. Правові основи забезпечення платоспроможності та економічної безпеки підприємства. *Економічні студії*. Випуск 1 (19) березень 2018. Львів. 2018. С. 25-29
3. Квасній Л.Г., Лавний Ю.О. Проблеми безпеки і сьогодення. Актуальні проблеми сучасної науки: 36. Четвертої науково-практ. конф. викладачів та студентів ІФМЕІТ. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка, 2017. С. 392-394
4. Квасній Л.Г., Гасинець С.І. Екологічні проблеми Львівщини та шляхи їх розв'язання. Актуальні проблеми сучасної науки: 36. Четвертої науково-практ. конф. викладачів та студентів ІФМЕІТ. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка, 2017. С. 388–391
5. Квасній Л.Г., Щербан О.Я., Вівчар О.І. Specificity of the features at social and humanitarian component of economic security of tourism enterprises in the conditions globalization. *Business Economics*, Issue 4 (2), (October). Volume 53. Palgrave Macmillan Ltd., 2018. pp.528–536
6. Квасній Л.Г. International scenarios for forecasting the development of a green economy in the blue world). *Green and blue economy on the threshold of digital change /Textbook*. Edited by I.Tatomyr, L. Kvasnii. Praha: OKTAN PRINT, 2021, 324 p.
6. Грибан В. Г., Негодченко О. В. Охорона праці : навч. посібник. 2-ге вид. К.: ЦУЛ, 2017. 280 с.
7. Сонько С. П., Жупінас С. І., Пліщенко С. С. Надзвичайні ситуації та цивільний захист населення : навч. посібник. Л. : Магнолія-2006, 2011. 304 с

Викладач

Любов КВАСНІЙ

Схвалено на засіданні кафедри економіки та менеджменту
Протокол № 10 від 2 вересня 2021 року

Завідувач кафедри

Богдан КИШАКЕВИЧ